

Բօլշևիկների և Մեծահասակ Օթմանի խմբագիր Մեծ. Յոսեփ էֆ. ուսնայ և հայրենասեր երեսասարքն՝ Արտուրյան հետ Մեծ. եղբայրը միարորու ազգայնական նպատակին հետևելով՝ այսօր ընդ Գեր. Փոխանորդ Հօր. Բարձր. Ս. Պատրիարք Հօր. ներկայացաւ և իւր մայրենի Վաթնակէն Ս. Եկեղեցւոյ գիւղի վերադառնալու փափաքն յայտնելով՝ օրհնութեամբ ընդունուեցաւ:

Նոյնպէս գոհութեամբ կ'անուցանեմք Վ. սեմ. Սերիլէն Էֆէնտիի որդի Մեծ. Ալիէն Էֆէնտի՝ անցնալ կիրակի օր իւր Լատին կողակցոյն հետ անձամբ մեր Սրբազան Պատրիարք Հօր. դիմելով՝ ընդունեցին Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ գաւառութիւնն:

ԿԵԼԿԵԹԱՅԻ:

Վայկաթայէն Սեպտ. 10 թուով Իզմիրի Արշայոյս լրագրին զրուած մի նամակ կտեսնեմք:

Նամակագիրը կասէ՝ թէ քառասուն տարիէ ի վեր այս առաջին անգամ է որ Հնդկաստանի Հայք առաջնորդի երես կրտսններն և հովուական այցելութիւն կը վայելեն: Չարմանայի չէ ուրեմն որ Հնդկաստանի հայ ժողովուրդներն այսչափ տարի այցելութենէ զուրկ և անխնամ մնալով՝ հետզհետէ պաղին իրենց ազգէն ու եկեղեցիէն, և օտար դաւանութեանց յարկով կորնչին:

Յուսայի է որ այս հովուական աղիւցութիւնն՝ ըստ արժանւոյն կատարուելով՝ ազգային կրօնական ոգին վերստին արծարծէ Հնդկաստանի Հայոց մէջ, և մօտալուստ կորստեան վտանգը հեռացնէ:

Ահաւասիկ յիշեալ նամակին պատճէնը:

«Բանդէն ի բազում՝ ամաց հետէ՝ այս է ի քառասնէց, հազիւ իմն յաշտեցաւ տեսանել ի Հնդկիս զԱռաջնորդ որ մերազնեկց այսր շնորհաբեր հանդիսանալոյ որ վասն կարեւոր վարկոյ զանցս նորա ցոյս վայր աստ եղելոյ ի գիր անցուցեալ ձերոյ յարգութեան մատուցանել ի հրատարակումն միջոցաւ լրագրոյն ձերոյ, ընդ կատարումն որոյ խնդրեմ ազգասիրաբար հաճիլ:

«Ի 9 Օգոստ. 1875 թուոյս գերապատիւ տէր Գրիգորիս սրբազան Առաջնորդն Պարսկաստանի և Հնդկաստանի Հայոց ժամանեցաւ ի մայրաքաղաքս Վայկաթա՝ որում ընդ առաջ ելեալ դասք հոգեւորականաց և ոմանք ի պատուելի մերազնեկց աստի՝ ընկալան զնա մեծաւ յարգանօք, որ և բընակի արդէն ի վերին յարկս հոյակապ շինուածոյ՝ Նազարէթայ սուրբ եկեղեցւոյն մերոյ աստ պարտուպատշաճ մեծարանօք և ընդունելութեամբ:

«Ի 27 Օգոստ. յարգելի պարոն Թովմաս Մելքումեան եկեղեցւոյն Վայկաթայ և Զիշայ եկեղեցեանցն Հայոց յայտարարական գրով ծանուցումն արար պատուեալ Հայ հասարակու-

թեան քաղաքիս զստաշտարութիւնէ՝ Նորին Սրբազնութեան սակա մատուցման սրբոյ Պատարագի ի 29 Նոյն ամսոյ ի տօնի հրաշափառ Վերափոխման Տիրամօրն սրբոյ Աստուածածնին, և խնդրեցաւ ներկայութիւն ամենեցուն մերազնեկց ի Նազարէթայ սուրբ եկեղեցին. ըստ այնմ և յառաւօտուն կիւրակէին սկսեալ ժամերգութեանն ի վեցերորդ ժամէ աւուրն եկին խոնկեցան ամենայն բազմութիւնք հետզհետէ, մինչև շինեկ անգամ տեղի ի ներքս, և ի պարտաւորութենէ անտի արտաքս քան զեկեղեցին կանգնել ի գաւիթ անդր՝ ընդ որս և ի Յունաց յԱնգղիացւոց և յայլ քանի ևս ի Լատին կաթողիկոս:

«Յկանել ի խորանէ անտի սրբազան պատարագչին ըստ պատշաճի ժամուն, զարդարեալ ի զգեստ ոսկեթել, ի թագ ոսկեծամուկ, և յեմփորոն փառաւոր, այլովքն հանգերձ՝ սրբոյ խորհրդոյն շուք մեծ և յարգանս արժանեաց ընծայեալ տարւորէր ի սիրտս հանդիսականացն այն զի՝ 2 քահանայք զգնեստաւորեալք յաջմէ և յահեկէ, 2 սարկաւազումք բուրմաք ի ձեռս խնկարկեալք, և 2 ջահակալք վառեալք յայս և յայնկոյս սրբազան Պատարագչին յերկուս առաջս բաժանեալք ի հանդիպոյ՝ խնկարկութեամբ՝ երգօք և եղանակօք զպրաց և սարկաւազաց, կիսալ ի զրանէ հիւսիսային կողման ընդ գաւիթ ներքին պարսպի եկեղեցւոյն շուրջ յաճեալ՝ ընդ զուրն արեւելեան «Յարութեան», անուանեալ, մոին ի տաճարն սուրբ յանդիման սրբոյ սեղանոյն. ուրանօր ի յատենի լուացումն կատարեալ, նոյնպէս և յերկուս առաջս բաժանմամբ վայելուչ իմն ելին ի սեղան անդր մի յայս և միւս յայն կողմն աստիճանաց, ուր ի ծունկս անկեալ սրբազան պատարագչին բազկատարած զսուրբ աղօթման մատուցանէր առ Աստուած, և զպիլքն ի խոնարհ «ԶԸնտրեալն», եղանակէին քաղցր ձայնիս:

«Այսպէս և ոչ սակաւ էր զարմացումն եկեղեցիացեկոց անդր խուռն բազմութեան ընդ հանդիսաւոր վերաբերումն ահաւոր սրբոյ խորհրդոյն որ վերաբերեալ ի սեղանոյ անտի շքով մեծաւ և երգօք վայելչականօք քաղցրաձայն ներդաշնակողաց շուրջ զատենիւն պար առեալ ի հիւսիսոյ ընդ հարան ելեալ յաստիճան ի սեղանն անդրէն յաստիճանին սրբութեան բազմեալ, առ որ հայեցողացն սիրտ և հոգի միահաղոյն ոչ սակաւ զբաւեալ ի ջերմեռանդն աղօթս և ի գոհութիւնս որ առ Աստուած:

«Ի ժամ տէրունեան աղօթից սրբոյ խորհրդոյն կատարեցան և վայելչապէս հանդէսք օրհնութեան խաղողոյ՝ Յուարտ սրբոյ պատարագին ընթերցեալ եղև հրապարակաւ թուղթ իմն շնորհակալութեան և շնորհաւորութեան ի զիմաց մերազնեկց մայրաքաղաքիս զոր յարգելի եկեղեցւոյն պարոն Թովմաս Մելքումեան՝ իբր ի կողմանէ ամենեցուն մատոյց, որոյ իմաստն էր նախ

